

Naar jeg nu seer, hvorledes det er bleven vedtaget i dette Forslag, saa kan jeg ikke sige andet, end at det er en consequent Gjennemførelse af Grundloven, saaledes som jeg netop onskede, at Grundloven skulde have været; men naar man ved vor Grundlov har troet, dog til en vis Grad at burde indskrænke Valgfriheden, saa turde der maaffee ogsaa være Spørgsmaal, om ikke en consequent Gjennemførelse deraf vilde føre til noget lignende Resultater med Hensyn til Valgfriheden i Communerne. (Ja!). Jeg udtaler ikke dette, fordi det i Grunden er mit Ønske, at en saadan Indskrænkning af Valgfrihed skal finde Sted, men det er mit Ønske, at Grundloven, saaledes som vi have den, maa virkelig i Sandhed træde i Kraft i Folkelivet, og at, dersom en virkelig consequent Gjennemførelse af Grundloven maatte føre til dette Resultat, saa turde jeg idetmindste ikke undslaae mig for at give dette min Stemme. Det, der efter mine Tanker er Hovedsummen i hele Forslaget, det er Naaden, hvorpaa Valgene skulle foretages til Communeraadet og ogsaa til Landdagen som det kaldes. Et andet Hovedpunkt er den Myndighed, man vil tillægge disse Communeraad, og hvad dette angaaer, da kan jeg ikke negte, at jeg vilde snarere sige, at den Myndighed, der er tillagt Communeraadene, er for lille end for stor. Naar Communeraadet skal træffe de fornødne Foranstaltninger til Haandhævelse af Lovgivningen, som f. Ex. om Skolevæsenet, saa synes det mig rigtignok, at derved er i Grunden indrommet Communeraadet Livet, thi hvad det kommer an paa ved Underviisningsvæsenet, det er dog væsentligst, hvilken Lærer der staaer i Spidsen derfor og Haandhævelsen af alt Andet hjælper ingen Ting, naar den Mand, som skal forestaae Underviisningen, ikke er som man kunde ønske ham, og dersom Communeraadet slet ikke kan faae nogen Indflydelse ogsaa med Hensyn til Valget af hvem der virkelig skal lede Underviisningsvæsenet, saa maa jeg tilstaae, at jeg ikke sætter saa megen Pris paa, at Communeraadet faaer Lov til at haandhæve de Lovgivningsbestemmelser, som der er angaaende Underviisningsvæsenet. Det Samme gjælder ogsaa med Hensyn til andre Punkter, som man har henlagt under Communalbesty-

relsernes Raadighed. Det er kun disse 2 Hovedpunkter, som jeg vil tillade mig at henvende Forsamlingens Opmærksomhed paa, thi jeg kan, som jeg allerede har yttret, ikke andet end ansee dette Forslag som et alvorligt og velmeent Forsøg paa, virkelig at føre vor Grundlov ud i Livet, og derfor kan jeg ikke andet, end give min Stemme til at denne Sag maa fremmes, og paa det Alvorligste blive prøvet og undersøgt her i Forsamlingen; thi jeg kan slet ikke sjonne rettere, end at den fri Udvikling i vore Communer skulle i Grunden være gaaet forud for den nærværende Forsamling; men er det ikke skeet, saa bør den idetmindste være saa snart som muligt en Frugt deraf.

Monrad: Det er en naturlig Følge af, at Regjeringen saalænge opfatter at tage Initiativet med Hensyn til de vigtigere Lovforslag, at Medlemmerne af denne Forsamling søge at raade Bod paa denne Mangel. Den høitagtede Indenrigsminister lod jo endog udgaae en formelig Opfordring (Hør!), for ikke at sige Udfordring, til Forsamlingen om i denne Henseende at gjøre Sit. Jeg kan imidlertid ikke negte, at, uagtet jeg saaledes ikke kan andet end finde det naturligt, at et Medlem af Forsamlingen har fulgt denne Opfordring, saa er Veien, som Thinget derefter har at betænde, blevet endeel længere, thi ligesom det er en Selvefølge, at Regjeringen med et mere omfattende Overblik kan tage Hensyn til alt det, der ved en saadan Sag maa komme i Betragtning, saaledes kan det heller ikke være andet, end naar Forslaget kommer fra et enkelt Medlem, maa det komme til stærkt at være Præget af sin Oprindelse. Jeg skal derefter tillade mig at yttre mig med Hensyn til de vigtigere Hovedanskuelser, som gaae igennem dette Forslag, og hvis Betragtning forekommer mig at være af sær Vigtighed.

Jeg skal da saaledes først henvende Opmærksomheden paa Inddelingen af Communerne. I denne Henseende kan jeg ikke andet end allerede billige, at der paa det laveste Punkt af den kommunale Ordning er bibeholdt den nærværende Inddeling, at der gaaer en saadan konservativ Mand igennem Forslaget, at de nærværende Sogneforstanderskabsdistrikter ikke ere